

“HER ŞEYE RAĞMEN”

Handan Coşkun

Handan Coşkun “Her Şeye Rağmen Umut” başlıklı denemesinde, kişisel deneyiminden yola çıkararak, güncel siyasi olaylar ile militarizm ve savaşa ilişkin görüşlerini dile getiriyor. Kadınların, baskı, savaş ve militarizm koşullarında güçlü bir duruş sergilemesi gerektiğini söyleyen Handan Coşkun, her Şeye rağmen umut taşımanın önemli olduğunun altını çiziyor.

Kültür ve Siyasette Feminist Yaklaşımlar vesilesiyle herhangi binler düşünülerek yazılmaya çalışıldı bu satırlar. Birilerinin okuyacağını bilerek ve onun sorumluluğuyla aktarımın ağırlığı farklı. Öteki türlü, düşündüklerini yazmak, eyleme geçebilmek o kadar zor ki... Mektup tadında söylenmemiş, sylenememiş kelimelerin hatırına ve öylesine yazmak geldi içimden. Sürekli birilerine sözlü olarak aktarıırken, uçup gittiğini bildiğim binlerce cümle anısına yazmalı. Bu duygular bazen oldukça anlamlı, duygusal içerikli ifadelerde yerlerini bulurken bazen de bir o kadar karışık, hüzünlü, öfkeli, beklentili, olması gerektiği gibi yerlerini alıyor satırlar arasında. Gariptir “Ne kadar da karışık düşünceler” serisine ekleniyor yenileri. Yazamadığımız ne kadar çok Őeyimiz var aslında. Hani kendimize bile aktaramadığımız, “zamanı gelmedi henüz” diye kaçtığımız, konuşmadıka yazmadıka içimizde büyüyen, büyüdükçe derinleşen, derinleştikçe öfkeyi byten duygularımız... Herkesin bir gün düşünmekten korkmadığı, düşünmemek için kendisine baskı uygulamadığı, düşüncelerin suç sayılmayacağı, düşündük diye tekileştirilmeyeceğimiz günler adına yazabilmeli, yazmalı... “Hakkını veremem ki, hangi kelime anlatabilir ki, kalemim de güçlü değil ki, ben yazamam ki” kaygısına inat yazabilmeli...

Doğuştan yaşayacağımız ülkeyi, dili, dini, rengi seçme şansımız yok ki... Daha içerden baktıkça insanların yaşadığı coğrafyanın onların yüz hatlarını belirlediğini hep düşünüyorum. Bölgeler arasında da değişen coğrafyalarla beraber daha sert mizaçlı, daha tok sesli, daha sert bakışlı, daha kaslı, daha atik olan kadınlar var hayatımızda. Omuzlarındaki yüklerle beraber bütün acılara rağmen ısrarla ayakta kalmayı başarabilen, inadına mücadele eden. Daha narin, daha duygusal, daha hassas olanları dışlamadan, beraber hareket edebilecek yreklilikte acılarıyla kavrulmuş ve bir çırpıda dünyaya meydan okuyan kadınlar var. Bir kadına verilecek en büyük acı ne olabilir ki?.. Kaybedecekleri en önemli varlıklarını, eşlerini, çocuklarını ya da bir ömür boyu bir çatı altında yaşama umuduyla kurdukları evlerini kaybeden binlerce kadın büyük acılarla yaşamaya alışıyor. Yaşadıkça anlamaya çalışarak, acılara inat yaşayarak. Unutulmaması, unutturulmaması gereken yürek burkan hikâyeleriyle ama bir o kadar da baş dik, onurlu, sembol kadınlar... İnadına acılarını paylaşmayan, paylaştika yeni acılar yaşamak istemeyen kadınlar...

Bu satırları 1 Mayıs'ta kaleme alıyorum. Hani işçinin, köylünün bayramı dedikleri 1 Mayıs. Hani filmlere yeni yeni konu edilen, buna rağmen eleştirilen, “gerçek daha kötü” cümleleriyle anılan 1 Mayıs. Hani “30 küsur yıl öncesinin hesabı sorulmasın, aman ha başımıza iş açmayalım” dedirten bayram. Hani panzer altında kalan ve hayatını kaybeden kadının katilinin yargılanmadığı 1 Mayıs. “Taksim’e çıkarız”, “Taksime çıkartmayız” tartışmalarının canlı tanığı 1 Mayıs. Diyarbakır sokakları kutlamaların gölgesinde kalmadı. Kutlandı elbette, hem de geçmiş yıllara oranla daha kitleseldi. Gölgede kalmadı dedim, neyse ki kalmadı, öteki türlü öyle ciddi, büyüyen, her geçen gün çoğalan bir öfke var ki her bir olayın faturası ağır olduğu gibi; günlere yayılan öfke seli dolduruyor sokakları. Diyarbakır sadece yaşanan bir tek günü değil, yaşanmışlıkları hatırlıyor böyle zamanlarda. Yaşanmış acı dolu, bol OHAL’ li, bol işkenceli, bol faili meçhullü zamanları, bol sorgusuz sualsiz infazı hatırlıyor maalesef. Maalesef; çünkü OHAL’sizliği bilmeden bugünü inşa etmeye çalışmak zor oluyor. Basından diğer illeri ise basın emekçilerinin darp ile kırılmamış kol ve kameraları kaldıkça izleme fırsatı buluyoruz kaygıyla. “Orantılı şiddet” derken “hangi orantı”, “kime göre”, “neye nispet” soruları uçuşuyor. Dünyanın hangi ülkesinde bayram böyle kutlanır ki? İstanbul’a getirilen binlerce kolluk gücüyle adeta gövde gösterisi yapılarak “burası bizim meydan. Biz istemiyoruz. O yüzden de siz giremezsiniz ki. Hem polisimiz de var. Hatta takviye de getirdik. Ne haber?..” İzlenimleri altında turistini de “haklayan” patlayan, patlamayan binlerce bombanın yaydığı sisle, puslu izliyoruz. Eski bayramlardan sadece eksik ceset farkıyla ve daha sistemli “İnce bir orantı ile” katliamın beyazı tadında izletiliyor. Bayramı mı kaldı?.. Neredeyse tüm köşe yazarlarının değindiği, tüm gazetelerin manşetten verdiği haliyle izliyoruz. Sürer bu görüntülerle etkisi birkaç gün daha. Tartışmalarda, copların değdiği morarmış bedenlerin acılarıyla bir süre daha olur gündem. Peki ya sonrası... Umarım kadınıyla, erkeğiyle, genciyle, yaşlısıyla, emekçisiyle, köylüsüyle bu görüntüler unutulmaz. Hani hep eleştirilir ya “balık hafızası” durumumuz. Biz bölgede yaşayanlar için aslında çok da yabancı olmadığımız, aylar kadar uzak ama an kadar yakın bu görüntülerin bir daha olmaması için unutulmaması gerekiyor. Bir daha yaşanmaması için hep hatırlanması ama ısrarla bir daha yaşanmaması için de “bir şeyler yapılması.”

Ne kadar da yapılması gereken şeyler birikti ülkede. Tüm kurumlar bir koşuşturma içinde. Hükümetiyle, yerel yönetimleriyle, sendikalsıyla, odalarıyla, sivil inisiyatifleriyle. Hep ertelenen, bir sonraki haftaya bırakılan, bir sonraki aya, yıla yayılan ülke meseleleri... Alınması gereken karar, atılması gereken adımlar yerine yatırım yapılan bol silahlı günler. Ne kadar da ertelenmiş umut var bir sonraki bahara, baharlara yayılan. Ne çok şey uçup gidiyor avuçlarımızın arasından. Hep bir yarım kalmışlık duygusu sarıyor bedenlerimizi, yarım kalan umutlarla yarına. Daha yaşanabilir coğrafyalar için daha fazla umut... Daha iyi bir gelecek için inanç. Değişmesi gereken yasalar, mücadele edilmesi gereken kamusal şiddet, aile içi şiddete

sıfır tolerans, şiddet mağduru kadınları “Kocandır, sever de döver de” diyerek karakollarda ikinci ve daha sistematik şiddet uygulayan ve eğitilmesi gereken polisler. Erkeklığın tartışılması, erkeğin kendisini tartışması... Ve “her şeye rağmen”, “Barışalım”, “Elbet bir gün”, “Bugün değilse yarın göreceğiz”, “İnadına”, “Artık yeter” inancını taşıyan binlerin umudu.

Diyarbakır Askeri Havaalanı’nda savaş uçakları kalkıyor şu an. Kentin göbeğinde yer alan havaalanından kalkan tüm uçaklar çok tanıdık. Biliriz rötarı, hangi uçak firmasının kalktığını okuyabiliriz. Uçaklar kalkıyor, bomba yüklü uçaklar bunlar... Hiç de öyle şiir tadında havalanmıyorlar. Sayıyorum, sayıyoruz, tüm Diyarbakır sayıyor, 1,2,3,.....9. Gidişlerine tanıklığımız kadar dönüşlerini de sayarız. Alışkanlıklarımız var zaman içinde gelişen. Her gördüğümüz panzeri de sayarız, zırhlı aracı da. Hatta alışkanlık dedim ya, eylemlerde başka kentlerden getirilen takviye ekipleri de. Uçaklar döner. Ve ertesi gün de haberlerle gidişat öğrenilir. “Fılan yer bombalandı”, “Fılan saatte başladı”, “Sonuç bombalar atıldı”, “Operasyon tamamlandı.” Artık yolcu uçağı ile bomba yüklü savaş uçaklarını biliriz biz, öğrendik, öğrettiler. Hatta daha fazla şeyler de öğrendik. Mesela gösteri için 19 Mayıs’a hazırlık yapan uçakların seslerini de ayırt edebiliriz. Uzmanlaştık artık. Her uçak kalktığında pencerelelere dökülmemize gerek yok ki, ya da sokakta yürürken göğün mavilikleri arasında bulmaya çalışmaya da.

Hani bu doğuştan edinilen özelliklerden biri değil. Tecrübeler bize meziyetleri kazandırıyor. Uçuş yüksekliğinin durumuyla paralel sestem, uğultudan, kokudan, anlıyoruz artık. Hani bizim de dünya tatlısı olan çocuklarımız yıllar öncesinden öğrendi bir çok şeyi. Mesela güzel kentlerin en görkemli ve pahalı ve gösterişli, bir o kadar da popüler binlerce insanı hayran bıraktıran havai fişeklerinin Diyarbakır’da atıldığı tarihlerde –milli maçlar yoksa tabii- neden atıldığını biliyor. Bu fişeklerin atılabileceği güzergâhları ve zamanında o fişeklerden korkmalarının boşa olmadığını bildikleri gibi. Her atılan başarılı amaca ulaşmış bombanın hediyesidir, ışıltılı saniyelik renkli fişekler... Kaygılıyız uçak seslerinin çıkardığı korkunç gürültüden olduğu kadar fişeklerden de...

Barışa inanarak yola çıkanlar da var bu coğrafyalarda. Pippa Bacca’yı duymayan kalmadı sanırım. Tecavüz, ölüm ve sonuç... Ardından onlarca yorum, eleştiri, ülke kurtarma adına atılan sloganlar. Pippa’nın kaybolduğu haberi basına ilk yansıdığı anda internet sitelerinden birinde haberi okuyan “çok duyarlı” bir milliyetçi şöyle bir yorum yazmıştı “Kesin Doğulu biri kaçırıp tecavüz etmiştir. Kızını, karısını öldüren, gelinliği üstünde biriyle de gerdeğe girer.” Kayıp haberlerini okurken içimden “umarım bulunur, öteki türlü bir de olur ya Doğulu ise vay halimize” diye geçirdiğimi hatırladım. Ve bunu düşündüğüm an ne kadar büyük bir baskı altında olduğumuzu da. İntiharlar, namus cinayetleri vb. dosyalarda dünyanın birçok ülkesinde yaşanan binlerce olaya rağmen nasıl acımasızca eleştirildiğimizi. Elbette eleştiri

olmalı; karşı çıktığım bu değil. Tam da hani şu milliyetçinin edasıyla iyi gelişmeler Batı'ya, kötü dosyalar Doğu'ya havale edilircesine yargısız infazlar. Ya da deney tahtası üzerine yatırılmış kobaylar misali tamamen kesilip biçilen canlılar gibi. Elbette eleştirilmeli. Ancak bunun Doğu-Batı kavramından ziyade erkeklik sorunu olduğu gerçeği göz ardı edilmeden, sınırlarla değil de beyinlerdeki duruşu göz önünde bulundurarak ele alınması gerektiği.

Yıllara yayılan savaş coğrafyasında hâlâ derin izler taşıyan, hâlâ o kuşağın kadınları olarak adli tecavüz ile kamu destekli tecavüz arasındaki farkı biliyoruz biz. Köylerimizdeki evlerimiz, ahırlarımız, samanlıklarımız yakılırken çıkan dumanlar daha dün gibi gözümüzün önünde. Meydanlarda toplu işkenceden dolayı bağırtılar unutulmadı. Binlerce hayvanımızın telef olurken acı acı bağırarak yandığı günler ve etrafa yayılan ağır koku da... Her ne kadar yakılacak köyümüz, boşaltılacak mezramız kalmadıysa da biliyoruz. Anılarımız bizimle. Hafızalarımızda anılarımız kadar acılarımız da daha çok taze. Çeperlere tutunmaya çalıştığımız kentler de, kentler de tanıktır bizlere. Parselli sokaklarımız var bizim... Geçmek istemediğimiz caddelerimiz var, önünden geçmemeye özenle gayret ettiğimiz binalarımız var. Yeniden işkenceye alınırız duygusu da yabancı olmadığı bir şey. Hatta o anları bir daha yaşamamak, gözaltına alınmamak, “kirlenmemek için” oturduğu apartmanın bilmem kaçınıcı katından kendisini boşluğa bırakarak, vücudunda platinleriyle yaşamaya çalışanlarımız var. Pippa olayı nedeniyle münferit damgası vurularak linç kampanyası ile üstü örtülmeye çalışılan ve “ülkenin onuru” kurtarılmaya çalışılırken, asıl sistematik bir savaş aracı olarak kullanılan bu dosyalarda söyleyecek çok sözümüz var. Bitmemiş hesaplarımız ve yüzleşmemiz gerekenler de...

Unutulmaması, unutturulmaması gereken, yürek burkan hikâyeleriyle ama bir o kadar da başı dik, onurlu, sembol kadınlar demiştik ya. İnadına acılarını paylaşmayan, paylaştıkça yeni acılar yaşamak istemeyen kadınlar adına “Her şeye rağmen” umut...